

სასამართლო პრაქტიკა

► 1 – 8/2021

ააიპ დირექტორის თანამდებობიდან გათავისუფლება

1. ააიპ დირექტორთან იდება არა შრომითი, არამედ სასამსახურო ხელშეკრულება.

2. სასამსახურო ხელშეკრულება რეგულირდება „მენარმეთა შესახებ“ კანონითა და დავალების ხელშეკრულების მომწესრიგებელი ნორმებით.

3. ააიპ დირექტორთან დადებული ხელშეკრულება უფლებამოსილი პირის/ორგანოს მიერ შეიძლება შეწყდეს ნებისმიერ დროს, ყოველგვარი დასაბუთებისა და შრომის კოდექსით დადგენილი წინაპირობების გათვალისწინების გარეშე.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

მენარმეთა შესახებ კანონის 9 VII მუხლი, სკის 720-ე მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2021 წლის 16 ივლისის გადაწყვეტილება საქმეზე №ას-114-2021

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელე 04/08/2007 წლიდან დანიშნული იყო თბილისის №50 საბავშვო ბაგა-ბაღის დირექტორად. მისი სახელფასო ანაზღაურება შეადგენდა თვეში 1,000 ლარს. 23/07/2018 წლის თბილისის საკრებულოს სარევიზიო კომისიის შემოწმება-ანალიზის საფუძველზე №50 საბავშვო ბაგა-ბაღში გამოვლინდა გარკვეული დარღვევები, რის გამოც დირექტორს ა(ა)იპ „თბი-

ლისის ბაგა-ბაღების მართვის სააგენტოს“ („სააგენტო“) 02/10/2018 წლის №ბ66.01182751 ბრძანებით დაეკისრა დისციპლინური სასჯელი და გამოეცხადა სასტიკი საყვედური. 07/11/2018 წელს სააგენტოს მონიტორინგის სამსახურმა განმეორებითი შემოწმება ჩაატარა, რის შედეგადაც, კვლავ, გამოვლინდა გარკვეული დარღვევები. კერძოდ, საუბარია შემდეგ დარღვევებზე: (1) ორი თანამშრომელი 2018 წელს, სხვადასხვა დროს, იმყოფებოდა ბიულეტენზე, თუმცა ბრძანება ამის შესახებ შედგენილი არ ყოფილა; (2) ერთ-ერთი პედაგოგი 15/10/2018-01/11/2018 წლების პერიოდში იმყოფებოდა უხელფასო შვებულებაში, თუმცა შედგენილი არ ყოფილა გამოსვლის ბრძანება; (3) აღმოჩნდა, რომ ერთ-ერთ თანამშრომელს არ გააჩნია უმაღლესი განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტი; (4) ერთ-ერთი თანამშრომელი 21/08/2018-30/09/2018 წლების პერიოდში იმყოფებოდა ანაზღაურების გარეშე შვებულებაში, რომელიც გააგრძელა 31/12/2018 წლის ჩათვლით, თუმცა აღნიშნულის თაობაზე ბრძანება არ გამოცემულა და არც განცხადებაში ყოფილა შვებულების ამ ვადით გაგრძელების საფუძველი მითითებული; (5) საწყობში გარკვეულ ინვენტართან დაკავშირებით დაფიქსირდა მეტობა-ნაკლებობა, ანუ საწყობში არსებული რეალური რაოდენობა არ ემთხვეოდა ჟურნალში მითითებულს; (6) სანჰიგიენის საშუალებების ჟურნალში დაფიქსირდა არაერთი გადასწორება; (7) 19/03/2018 წლის სასაქონლო ზედნადების მიხედვით შეძენილ იქნა გარკვეული სამედიცინო პრეპარატები, რომლებიც არა იყო გათვალისწინებული თბილისის ბაგა-ბაღების მართვის სააგენტოს სტრატეგიაში. აღნიშნული დარღვევების გამო, სააგენტოს 07/11/2018 წლის №ბ66.01183113 ბრძანებით

დირექტორი გათავისუფლდა დაკავებული თანამდებობიდან.

დირექტორმა სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს და მოითხოვა გამოცემული ბრძანებების ბათილად ცნობა, სამსახურში აღდგენა და განაცდურის ანაზღაურება.

პირველი ინსტანციის სასამართლომ მოთხოვნა დააკმაყოფილა, ბათილად ცნო საყვედურის ბრძანება, შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტა, მოსარჩელე აღადგინა თანამდებობაზე და, ასევე, მოპასუხეს დაეკისრა დირექტორისათვის განაცდურის ანაზღაურება. პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილება უცვლელად იქნა დატოვებული სააპელაციო სასამართლოს მიერ. სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ შრომით დავებში დადგენილია მტკიცების ტვირთის განსხვავებული განაწილება, რომლის მიხედვითაც მოპასუხემ უნდა ამტკიცოს შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტის კანონიერება. სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა სკ-ის 115-ე მუხლზეც, რომლის მიხედვითაც უფლება მართლზომიერად უნდა განხორციელდეს, დაუშვებელია უფლების ბოროტად გამოყენება. სასამართლომ მიიჩნია, რომ დასახელებული დარღვევებიდან ნაწილს მართლაც ჰქონდა ადგილი, თუმცა მათ ბალისათვის ზიანი არ მიუყენებიათ და არც ამგვარის საფრთხე შეუქმნიათ. მეტიც, სასამართლოს მოსაზრებით, სახეზე იყო მხოლოდ ტექნიკური ხასიათის დარღვევები. შესაბამისად, სასამართლოს პოზიციით, სახეზე არ იყო შრომითი ხელშეკრულების ისეთი უხეში დარღვევა, რომელიც გაამართლებდა დირექტორის სამსახურიდან გათავისუფლებას.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

უზენაესმა სასამართლომ დააკმაყოფილა სააგენტოს საკასაციო საჩივარი, გააუქმა ქვედა ინსტანციების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები და ახალი გადაწყვეტილებით მოსარჩელე დირექტორს სრულად უარი უთხრა მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე. კერძოდ, სააგენტო საკასაციო საჩივარში მიუთითებდა, რომ ბაგაბალის დირექტორთან იდება არა შრომითი, არამედ სასამსახურო ხელშეკრულება, რომე-

ლიც რეგულირდება დავალების ხელშეკრულების მომწესრიგებელი ნორმებით. შედეგად კი, სააგენტოს პოზიციით, ბაგაბალის დირექტორთან დადებული ხელშეკრულების შეწყვეტის უფლება სააგენტოს ნებისმიერ შემთხვევაში გააჩნია, შრომის კოდექსით დადგენილი წინაპირობების დაცვის გარეშე. აღნიშნულ პოზიციას დაეთანხმა უზენაესი სასამართლოც.

კერძოდ, სასამართლოს განმარტებით, არა-სამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის სამართლებრივ საკითხებს ანესრიგებს სკ-ის 35-ე მუხლი. სკ-ის 35 IV მუხლის თანახმად, „არაკომერციული იურიდიული პირის ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების წარმოშობისა და შეწყვეტის მიმართ ვრცელდება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლით მენარმე სუბიექტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირისთვის განსაზღვრული წესები.“ „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლით მოწესრიგებულია სამენარმეო საზოგადოების ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის საკითხები. „მენარმეთა შესახებ“ კანონის 9 VII მუხლი ადგენს, რომ „ხელმძღვანელობაზე/წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილ პირთან (პირებთან), ასევე სამეთვალყურეო საბჭოსა და სანარმოს სხვა ორგანოების წევრებთან ურთიერთობები რეგულირდება ამ კანონით, საზოგადოების წესდებითა და მათთან დადებული ხელშეკრულებებით.“ დირექტორის უფლებამოსილების შეწყვეტის პირობები კი მოწესრიგებულია „მენარმეთა შესახებ“ კანონის 9 VII¹ მუხლში, რომელიც ჩამოთვლის სამ წინაპირობას: (1) დირექტორის დანიშვნაზე უფლებამოსილი პირის ნების გამოვლენა, (2) დირექტორის ნების გამოვლენა, და (3) დირექტორის გარდაცვალება ან ამგვარად გამოცხადება, შეზღუდულქმედუნარიანად ან უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარება, ან მისთვის მხარდაჭერის დანიშვნა. შესაბამისად, აღნიშნული მუხლების საფუძველზე სასამართლომ განმარტა, რომ დირექტორთან დადებული ხელშეკრულება არის არა შრომითი ხელშეკრულება, არამედ სასამსახურო ხელშეკრულება და მასზე ვრცელდება დავალების ხელშეკრულების მომ-

ნესრიგებელი ნორმები. სკ-ის 720 I მუხლის თანახმად „დავალების ხელშეკრულების შეწყვეტა მხარეებს შეუძლიათ ნებისმიერ დროს. შეთანხმება ამ უფლებაზე უარის შესახებ ბათილია.“ აქედან გამომდინარე, ბაგა-ბაღს უფლება აქვს ნებისმიერ დროს შეწყვიტოს დირექტორთან დადებული ხელშეკრულება.

გოჩა ოყრეშიძე

► 2 – 8/2021

პირველადი მოთხოვნის შეუსრულებლობა, როგორც ხელშეკრულებიდან გასვლის წინაპირობა

1. ხელშეკრულებიდან გასვლა მეორეული მოთხოვნაა, რომელიც წარმოიშობა მხოლოდ მაშინ, თუკი პირველადი მოთხოვნა არ შესრულდა.

2. საცხოვრებელი ფართის გაქირავების შესაძლებლობის წართმევით განცდილი მიუღებელი შემოსავლის ასანაზღურებლად მოსარჩელემ უნდა დაადასტუროს არა მხოლოდ გაქირავების სავარაუდო ფასი, არამედ ისიც, რომ იგი ნამდვილად გეგმავდა ქონების გაქირავებას.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

სკ-ის 352-ე და 411-ე მუხლები

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2021 წლის 8 აპრილის გადაწყვეტილება საქმეზე № ას-180-2020

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელესა და მოპასუხე კომპანიას შორის 22/09/2012 წელს გაფორმდა უძრავი ქონების ნასყიდობის წინარე ხელშეკრულებები, რომელთა საფუძველზეც მოპასუხე კომპანიამ (მენარდემ) იკისრა ვალდებულება აშენებინა და მოსარჩელისათვის საკუთრებაში გადაეცა ქ.

ბათუმში ორი საცხოვრებელი ბინა - 61.9 კვ.მ. და 40.4 კვ.მ. ფართებით. მხარეთა შორის 21/09/2013 წელს დაიდო დამატებითი ხელშეკრულება, რომლითაც მენარდემ იკისრა მოსარჩელისათვის 50.2 კვ.მ. საცხოვრებელი ბინის აშენების და საკუთრებაში გადაცემის ვალდებულება. ფართების სანაცვლოდ მოსარჩელემ, ჯამურად, გადაიხადა 96,290 აშშ დოლარი. დადებული ხელშეკრულებების თანახმად მშენებლობა უნდა დასრულებულიყო 01/03/2012 წლიდან 36 თვის განმავლობაში, არაუგვიანეს 01/03/2015 წლისა. 23/03/2015 და 23/04/2015 წლებში მხარეთა შორის დაიდო დამატებითი შეთანხმებები, რომელთა საფუძველზეც მენარდემ იკისრა დასახელებული ფართების სარეკონსტრუქციო-სარემონტო სამუშაოების შესრულების ვალდებულება. აღნიშნული მომსახურების ჯამურ ღირებულებად სამივე ბინაზე განისაზღვრა 68,731.5 აშშ დოლარი, საიდანაც მოსარჩელემ გადაიხადა 43,468.5 აშშ დოლარი.

მენარდემ გადააცილა დამკვეთისათვის შეთანხმებული ფართების გადაცემის ვადას. ასევე, ექსპერტიზის დასკვნებით დადასტურდა, რომ საცხოვრებელ ფართებში განხორციელებული რემონტი იყო ნაკლოვანი და არ პასუხობდა ხელშეკრულებების მოთხოვნებს. ამის საფუძველზე, დამკვეთმა წერილობით მიმართა მენარდემ კომპანიას და მოითხოვა: (1) ბინების გადაცემის ვადის გადაცილებით გამოწვეული ზიანის - 19,000 აშშ დოლარისა და (2) ნაკლოვანი სარემონტო სამუშაოებისათვის - 18,866.1 აშშ დოლარის ანაზღურება. დამკვეთის ეს მოთხოვნა მენარდემ არ შეასრულა. შედეგად, დამკვეთმა 17/08/2016 წელს სარჩელი აღძრა მენარდის წინააღმდეგ და მოითხოვა მისთვის, ჯამში, 144,758.5 აშშ დოლარის დაკისრება, საიდანაც 96,290 აშშ დოლარი წარმოადგენდა ნასყიდობის საფასურს, ხოლო 48,468.5 აშშ დოლარი - სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოების ჩატარებისთვის გადახდილ საფასურს. ამასთან, მოსარჩელემ მოითხოვა 14/05/2015 წლიდან გადაწყვეტილების აღსრულებამდე მიუღებელი შემოსავლის სახით თვეში 1,000 აშშ დოლარის მოპასუხისათვის დაკისრება. მოპასუხე კომპანიამ მოთხოვნა არ ცნო.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს